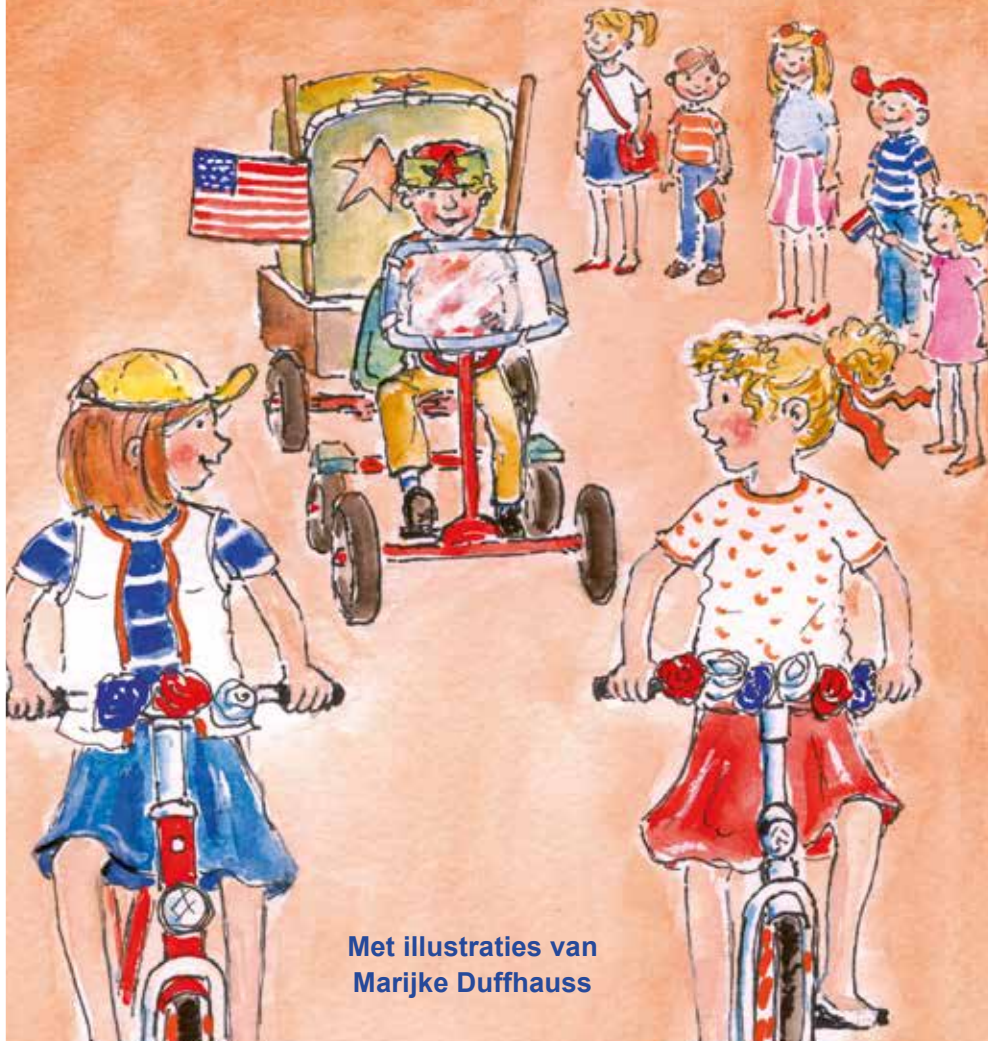

Lesbrief bij

Janny den Besten

Hiep hoi, Koningsdag!

Met illustraties van
Marijke Duffhauss

Inhoud

Lesbrief *Hiephoi, Koningsdag!*

Inleiding	3
Kennismaking met <i>Hiephoi, Koningsdag!</i>	4
Begrijpend luisteren – met vragen bij ieder hoofdstuk	5
Taalactiviteiten	15
Rekenen	17
Handvaardigheid/tekenen	18
Bewegingsonderwijs	20
Muzikale vorming	21
Sociaalemotionele opvoeding	22
Wereldoriëntatie	24
Godsdienstige opvoeding	26
Leuke sites	27

Inleiding

Deze lesbrief bevat allerlei ideeën om met het boek *Hiephoi, Koningsdag!* aan de slag te gaan.

Voorafgaand aan Koningsdag kan het boek in een week of vier aan de groep worden voorgelezen. Iedere voorleessessie kan afgesloten worden met de vragen die onder het kopje *Begrijpend luisteren* staan. Ook kan de leerkracht tijdens deze voorleesweken een keuze maken uit onderstaande tips voor bijbehorende lessen.

Het is nog leuker en leerzamer om er een echt **Oranjeproject** van te maken. Ook dan is het handig om zo'n vier weken voor de meivakantie te beginnen met het voorlezen van het boek. Aan het Oranjeproject zelf kan dan tijdens de laatste week of de laatste twee weken van die periode gewerkt worden.

Op deze manier wordt allereerst het lezen bevorderd, maar ook wordt de kennis wat betreft het Koninklijk Huis vergroot. Eventueel kan Bevrijdingsdag erbij betrokken worden en (summer) de Tweede Wereldoorlog.

Onderstaande lessen kunnen naar eigen inzicht op die dag en tijd gegeven worden die de leerkracht het beste uitkomt.

Denk bij een Oranjeproject aan:

- Lokaal versieren met oranje, rood, wit en blauw.
- Foto's ophangen van koninklijke familie.
- Een tentoonstelling inrichten van door de kinderen meegebrachte materialen (fotoboeken, tijdschriften, bekertjes of andere voorwerpen ter ere van het Koninklijk Huis; voorwerpen ter gedachtenis van de bevrijding; enkele voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog).
- (Over)grootvader of (over)grootmoeder in de klas uitnodigen om te vertellen over de bevrijding.
- Bezoek aan een oorlogs- of bevrijdingsmuseum als dit in de buurt is.
- Bezoek aan het monument dat door de school/scholen is geadopteerd.
- Een themaboekje maken.

Probeer zo veel mogelijk alle vakken bij het project te betrekken. Zie hieronder voor ideeën.

Kennismaking met Hiephoi, Koningsdag!

Geef voorafgaand aan het voorlezen van *Hiephoi, Koningsdag!* een introductieles in de vorm van een klassengesprek.

Ga het liefst met de kinderen in een kring zitten. Het boek *Hiephoi, Koningsdag!* moet duidelijk zichtbaar in het midden van de groep staan. Indien aanwezig, is het ook mooi om de andere kinderboeken van schrijfster Janny den Besten te laten zien, namelijk *1 april!*, *Kerst in de Tjalkstraat*, en *Doei dierendag!*.

Laat de kinderen spelenderwijs kennismaken met moeilijke woorden:

- Wat is de **titel** van het boek? (Laat enkele andere boeken zien en praat over de titels.)
- Wie is de **schrijver** of **auteur**?
- Wie heeft de **illustraties** gemaakt? (Laat een paar illustraties zien en laat de kinderen er een reactie op geven.)
- Hoe vind je de **omslag** van het boek? (Meningen laten geven en doorvragen waarom er zo over gedacht wordt.)
- Waar denk je dat het boek over gaat als je de voorkant ziet en enkele illustraties?
- Wat is **Koningsdag**? Op welke **datum** vieren we dat?
- Wat zou jij over Koningsdag verzinnen als jij schrijver was?
- Hoeveel hoofdstukken heeft het boek? Waar kun je dat vinden? Lees de titels van de hoofdstukken. Welk hoofdstuk lijkt je het leukst?
- Heeft schrijfster Janny den Besten nog meer kinderboeken geschreven? Zo ja, welke? Wat lijkt jou meteen een leuk boek en waarom?
- Wat voor soort boeken zal Janny den Besten het liefst schrijven? Denk aan: verdrietig – spannend – grappig – avontuurlijk – leerzaam. Waarom denk je dat? (Vooral grappig. Dit kun je bedenken als je de titels leest en dit zie je als je de illustraties bekijkt.)
- Wie zijn de **hoofdpersonen**? (Leerlingen herkennen van de omslagen steeds dezelfde jongen en hetzelfde meisje. De leerkracht kan alvast aan de kinderen vertellen dat dit een tweeling is, namelijk Jens en Jolien.) Wat weten jullie over een tweeling?

Algemeen over Koningsdag:

Wat doe jij op Koningsdag? (Aubade? Spelletjes? Rommelmarkt? Tompoes eten?) Vind je dat leuk? Waarom wel of waarom niet zo leuk? Wat heb je wel eens beleefd op die dag?

Wat doen we op school aan Koningsdag?

Wat zou de koninklijke familie op Koningsdag doen? (Op bezoek in een bepaalde plaats – laat evt. fragmenten zien van het laatste bezoek in 2017 aan Tilburg.)

Begrijpend luisteren

Begrijpend lezen begint bij begrijpend luisteren.

Hieronder staan vragen die de leerkracht na ieder voorgelezen hoofdstuk aan de groep kan stellen. Let erop dat je eerst de vraag stelt, dan nadenktijd geeft en daarna de naam van een leerling noemt, zodat echt alle leerlingen over de gestelde vraag na moeten denken.

Andere ideeën:

- Je kunt elke naam op een papiertje of (schoongemaakt) ijsstokje schrijven, vervolgens doe je alle namen in een pot. Je stelt de vraag, geeft bedenktijd, en trekt daarna een naam uit de pot. Dit kind moet dan de vraag beantwoorden.
- Bij de eerste twee of drie vragen bij elk hoofdstuk kun je alle kinderen tegelijk hun antwoord laten geven. Iedere leerling krijgt vier kaartjes met daarop de cijfers 1, 2, 3 en 4. De kaartjes moeten met de blanco bovenkant op ieders tafel liggen. De leerkracht leest de vraag plus de vier keuzeantwoorden. Vervolgens geeft de leerkracht een korte bedenktijd. Daarna zegt hij/zij: 'Weten jullie het? Oké, daar komt het: 1, 2, 3 of 4. Draai om!' Daarna antwoorden vergelijken en bespreken.
- Heel eenvoudig bij ja/nee-vragen: Links in het lokaal een bord met 'ja' hangen, rechts met 'nee'. Vraag stellen, bedenktijd geven, startsein geven. Daarna moet iedere leerling met zijn vinger wijzen naar 'ja' of 'nee'. Dit kan ook in het speellokaal of andere vrije ruimte of op het plein, waarbij je de kinderen na je startsein laat rennen naar een 'ja' of 'nee'. Natuurlijk altijd na afloop vragen *waarom* het 'ja' of 'nee' is en bespreken op welke manier het kind aan zijn antwoord kwam.

Je kunt dit hoofdstuk ook door een groepje kinderen voor laten bereiden die dan ook de vragen aan de klas stellen (en er zelf nog meer vragen bij bedenken).

Vragen bij hoofdstuk 1 *De vlag in top!*

- Hoe heet de conciërge?
 1. Van Zessen
 2. Oostdijk
 3. Westdijk
 4. Westdam
- Wat zijn A3-tjes?
 1. Vellen papier van een bepaalde maat
 2. Snoepjes
 3. Kinderen die op een bepaald koor zitten
 4. Pennen van een bepaalde dikte
- En wat zijn de drie Aatjes?
- Op welke verjaardagen van de koninklijke familie mag de oranje wimpel bij de vlag gehangen worden?
- Noem zo veel mogelijk dingen die een conciërge doet.
- Vindt Niels het leuk om een opstel te schrijven? Hoe weet je dat? Waarom wel of waarom niet?
- Wat denk je welke datum het is? Waarom denk je dat? (De klas van Jens en Jolien gaat twee weken werken aan het Oranjeproject. Koningsdag is op 27 april. Twee weken daarvoor is 13 april.) Als kinderen rond die dag een datum noemen, dan is dat goed bedacht. In werkelijkheid is prinses Ariane op 10 april jarig en begint het eerste hoofdstuk dus ook op die datum.

Vragen bij hoofdstuk 2 *Gewoon gewóón*

- Hoeveel kost het soldatenpak dat Jens in de etalage ziet?
 1. € 24,95
 2. € 23,95
 3. € 24,90
 4. € 24,98
 - Hoe belt Jens?
 1. Eenmaal kort en tweemaal heel lang
 2. Tweemaal kort en tweemaal lang
 3. Driemaal kort en eenmaal lang
 4. Tweemaal kort en eenmaal lang
- Klap dit ritme even met je handen.

- Wie hebben ons land bevrijd aan het einde van de Tweede Wereldoorlog? (In de tekst worden de Amerikanen genoemd, maar het waren ook Canadezen, Engelsen, en Polen.)
- Wat bedoelt moeder met: ‘Ze hoeven het niet helemaal in Amerika te horen!’?
- Ozo betekent ‘oranje zal overwinnen’. Bedenk zelf een leuke afkorting die je in de klas zou kunnen gebruiken. (Bijv. gg = ‘goed gedaan’.)
- Waarom denk je dat de kinderen nooit meer bij dit huis gaan belletje trekken? Zou jij dat ook niet meer doen, of juist wel? Waarom?
- Wat denk je dat Joliens plan zal zijn aan het eind van het hoofdstuk? (Als de kinderen geen idee hebben, kan de leerkracht hen op weg helpen met: ‘Denk eens aan de vraag die Jolien stelde: “Mam, mogen we vanmiddag uw trapje lenen?”’)

Vragen bij hoofdstuk 3 *Vlaggendienst*

- Hoe heet de man bij wie ze belletje trekken?
 1. Robert Zeeman
 2. Ronald Landgraaf
 3. Robin Landheer
 4. Ronald Landheer
- Poes Poekie ziet er zó uit:
 1. Wit met een rood vlekje bij haar nek
 2. Rood met een zwart vlekje bij haar nek
 3. Rood met een wit vlekje bij haar nek
 4. Zwart met witte vlekjes
- Is meneer Landgraaf jong, gemiddeld of wat ouder? Hoe weet je dat? (Hij is wat ouder, want hij heeft grijs haar. Ook is hij hardhorend, maar dat kun je ook zijn als je jong bent.)
- Waarom zegt Jolien tegen meneer Landgraaf: ‘U geeft wel om ons!’?
- Waarom vindt Jolien dat haar broer aan het bazen is? Vind jij dat ook? Waarom wel of waarom niet?
- Vertel eens precies hoe de kat bij tante Sandra in huis kan zijn gekomen.
- Aan het eind van het hoofdstuk staan Jens en Jolien bij het huis van buurvrouw Jonker. Ze schrikken. Bedenk jij eens waarvan ze schrikken. Voorspel wat er in het volgende hoofdstuk gaat gebeuren.

Vragen bij hoofdstuk 4 *De lange jongen en de krielkippen*

- Wat voor auto heeft Robin?
 1. Peugeot 507
 2. Golf 7
 3. Kia Niro
 4. Golf GTI
- Wat voor haar heeft Jolien?
 1. Een paardenstaart
 2. Een vrolijke krullenbol
 3. Twee staartjes
 4. Gewoon kort, steil haar
- Op welk nummer zou de oma van Robin – buurvrouw Jonker – kunnen wonen? En hoe weet je dat? (In de tekst staat dat Jens en Jolien op Tjalkstraat 11 wonen en dat buurvrouw Jonker er schuin tegenover woont. Goede antwoorden zijn: Tjalkstraat 2, 4, 6 of 8 of 14, 16 enz., in ieder geval een even huisnummer. In werkelijkheid woont ze op nummer 4.)
- *‘Vlaggendief? Ik?’ De jongen laat zijn handen zakken. Een klein spiertje trilt bij zijn neus.*

Waarom staat er: *Een klein spiertje trilt bij zijn neus*? Wat bedoelt de schrijver hiermee te zeggen? Hoe zou de jongen zich voelen?

- In ditzelfde hoofdstuk staan nog meer van zulk soort uitdrukkingen. Waarbij het lichaam van iemand vertelt hoe hij zich voelt. Uitdrukkingen uit het verhaal zijn bijv.: *Haar mond wordt droog. Joliens ogen worden groot. Jens bijt op zijn lip. De jongen haalt licht zijn schouders op. Jens’ ogen worden twee grote vraagtekens.* Weet jij wat ze betekenen?
- Waarom aarzelt Jolien als Robin vraagt of ze een rondje mee willen rijden? Wat zou jij doen en waarom?
- *‘Zeven euro twintig’, herhaalt Jens met een vies gezicht.* Oorzaak – gevolg. Gevolg is hier dat Jens een vies gezicht trekt. Wat is de oorzaak? Met andere woorden: waarom trekt hij een vies gezicht?

Vragen bij hoofdstuk 5 *Bijna miljonair*

- Op de plaat bij de supermarkt staan zwart-witte koeien. Wat staat er nog meer op?
 1. Een glas melk
 2. Een pakje boter
 3. Een pak yoghurt
 4. Een groot pak melk

- Wat drinken Jens en Jolien?
 1. Een glas sinaasappelsap
 2. Een blikje cola
 3. Een beker melk
 4. Een glas appelsap
- In de tekst staat: *'Jens, waar is jouw tas?' 'Hier.'* Hij pakt hem onder de koeienplaat vandaan. Welke verwijzwoordjes staan in de laatste zin? (Als deze vraag te moeilijk is, dan zelf zeggen: *hij* en *hem*.) Wat wordt ermee bedoeld? (*Hij* verwijst naar Jens; *hem* verwijst naar de tas.)
- Waarom beginnen Jens en Jolien opeens te lachen bij de glasbak?
- Verzin eens wat papa tegen mama door de telefoon gezegd heeft. (In het antwoord moet in ieder geval zitten dat ze iets niet leuk vinden op Koningsdag.)
- Wat is een 'eitje'? Geef twee betekenissen. Gebruik het woord 'eitje' in twee zinnen met de verschillende betekenissen.
- *'Tadaa! Legerpakje, ik kom je halen!'* Waarom zou Jens dat zeggen? Wat denk je dat Jens en Jolien van plan zijn?

Vragen bij hoofdstuk 6 *Vieze, vette moddervarkens*

- Hoe heet de achterbuurvrouw?
 1. Rietkamp
 2. Kampsteeg
 3. Sprietkamp
 4. Rietveld
- Welke dag is het?
 1. Zaterdagmorgen
 2. Zaterdagmiddag
 3. Woensdagmiddag
 4. Vrijdagmiddag
- Wat betekent p.p.?
 1. Pret en plezier
 2. Passend betalen uit je portemonnee
 3. Pin pas
 4. Per persoon
- Vertel het hoofdstuk na. Gebruik daarbij de volgende (sleutel)woorden: *slang* – *zeil* – *modder* – *karton* – *buurvrouw* – *touw vastknopen* – *baas* – *voetbalveldje* – *vijftig cent* – *vies* – *meester*. Als deze opdracht te pittig is, dan door een paar kinderen laten uitvoeren. Kind nummer 1 krijgt de woorden 'slang' en 'modder', kind nummer 2 vertelt verder over 'karton' en 'buurvrouw', enz.

- Als je naar tante Sandra kijkt, weet je al hoe ze over de mud race denkt. Waaraan zie je dat? Wat zegt de tekst over tante Sandra? (*Met grote ogen kijkt tante Sandra naar de modderbaan. Ze slaat haar hand voor haar mond.*)
- *Hand in hand* komen de meester en tante Sandra aanlopen. Waarom zouden ze hand in hand lopen?
- Voorspel hoe het verhaal verder gaat. Gaat de meester meedoen of niet? Waarom denk jij van wel of waarom van niet?

Vragen bij hoofdstuk 7 *Nette meneer door de modder*

- Wat is de voornaam van de meester?
 1. Andries
 2. André
 3. Arie Jan
 4. Arie
- In plaats van ‘kapitaal’ kun je ook zeggen:
 1. Rente
 2. Veel geld
 3. Kapitein
 4. Vreemde taal
- Noem drie Engelse woorden die in de tekst staan. (Race, mud, deal.) Ken je nog meer Engelse woorden die we bijna elke dag gebruiken? (Bijv. computer, whiteboard, tablet, smartphone, paperclip, placemat, cake.)
- Waarom trekt tante Sandra de meester mee?
- Welke smoes bedenkt de meester om niet mee te hoeven doen met de mud race? (Hij zegt dat er mud race staat, dat is een modderwedstrijd. Terwijl het hier helemaal geen wedstrijd is)
- ‘*Dan maken we hem langer.*’ Welk verwijswoord staat in de zin? Als de kinderen dit nog niet weten, dan vertellen dat er een klein woordje in de zin staat, namelijk ‘hem’. Vragen: wat wordt ermee bedoeld? (De modderbaan.)
- Hoe laat denk je dat Jens en Jolien gaan eten? Waarom denk je dat? (Rond één uur. Martijn gaat weg, omdat hij om kwart voor één moet eten. Jens en Jolien kunnen dan nog snel alles opruimen en zichzelf schoonmaken.)

Vragen bij hoofdstuk 8 *Praatbriefjes*

- Hoeveel hebben Jens en Jolien met de mud race verdiend?
 1. Eén euro vijftig
 2. Vijf euro vijftig
 3. Vijftig cent
 4. Twee euro vijftig

- Op welke datum is het Koningsdag?
 1. 25 april
 2. 26 april
 3. 27 april
 4. 30 april
- Tussen hoeveel tegels ongeveer halen ze het onkruid weg?
 1. Twintig
 2. Dertig
 3. Veertig
 4. Vijftig

(Tussen ongeveer dertig tegels. Er staat dat Jolien er tien af heeft, en er ongeveer nog twintig moet doen.)

- Mama zegt: *‘Jullie zijn zo druk als een balletje dat alle kanten op stuitert.’* Verzin zelf eens een leuke vergelijking. Begin met: *‘Jullie zijn zo druk als ...’*
- Papa’s stem klinkt streng als hij zegt dat Jens en Jolien een poosje niet mogen praten. Waaraan ziet Jolien dat hij toch niet boos is? (Er dansen kleine lichtjes in zijn ogen.)
- Oorzaak en gevolg. Oorzaak: mama vertelt dat zij en papa er niet zijn op Koningsdag. Wat is het gevolg? Of: hoe vinden Jens en Jolien dat? (Jens en Jolien schrikken en denken dat Koningsdag dan drie keer niks wordt.)
- *Twee tegels. Drie tegels. Zes tegels. Jolien zucht. Saai. Saai. Saai.* Er staat drie-maal het woordje ‘saai’. Is dat een feit of een mening? Iets wat echt waar is, of iets wat vertelt hoe iemand erover denkt? Werk jij weleens in de tuin? Wat doe je dan? Vind je dat saai of juist leuk? Wat is jouw mening?

Vragen bij hoofdstuk 9 *Gevangen*

- Waarom steekt Jolien haar duim omhoog?
 1. Ze vindt dat Jens zijn skelter mooi versierd heeft.
 2. Ze vindt het leuk om Jens vanuit de slaapkamer te zien.
 3. Ze wil laten merken dat ze het toch wel leuk vindt dat tante Sandra er is.
 4. Ze vindt dat Jens heel sterk is.
- Wat hangt er aan het stuur van de fietsen van Jolien en Marieke?
 1. Kleine stukjes crêpepapier
 2. Slingers
 3. Bloemen uit de tuin
 4. Crêpepapierbloemen
- *‘Mijn zus heeft zich weer eens in de nesten gewerkt.’* Wat bedoelt Jens met deze uitdrukking?
 1. Mijn zus staat daar erg onhandig.

2. Mijn zus is net een dom jong vogeltje.
 3. Mijn zus werkt keihard.
 4. Mijn zus heeft wat doms gedaan.
- Wat voor kleren zou Jolien aan hebben als ze het luchtbed oppompt? (Waarschijnlijk iets met lange mouwen, want ze heeft het zo warm dat ze van plan is om straks een shirt met korte mouwen aan te trekken.)
 - *Opeens begint Marieke te lachen. Eerst zachtjes, maar dan steeds harder. Jolien kijkt haar verbaasd aan.* Welk verwijzwoordje staat in de laatste zin? (Als deze vraag te moeilijk is, dan zelf zeggen: *haar*.) Waarnaar verwijst het? Wie wordt er met *haar* bedoeld? (Marieke.)
 - Waarom lacht Jolien eerst niet en later wel? Heb jij dat ook weleens?
 - Vertel het verhaal na en gebruik daarbij de volgende (sleutel)woorden: *Luchtbed – shirt – skelter – fiets versieren – kettingslot – lachen – burens – Jens* (Als dit te moeilijk is, hak de opdracht dan in stukken en geef ieder kind een paar woorden om over te vertellen.)

Vragen bij hoofdstuk 10 *Avontuur in de nacht*

- Waarom wrijft Jens met twee handen over zijn buik?
 1. Hij lust nog wel een stukje cake.
 2. Hij heeft honger.
 3. Hij heeft buikpijn.
 4. Hij wil nog niet naar bed.
- Wat heeft tante Sandra gebakken?
 1. Appeltaart
 2. Bananecake
 3. Appelkoek
 4. Appelcake
- Waarom denkt Jens: Nou ja, mama zal het wel weten?
 1. Mama weet wel hoe laat ze thuiskomt.
 2. Mama weet wel waar ze Jens' kleren altijd neerlegt.
 3. Mama weet wel hoe laat Jens naar bed mag.
 4. Mama weet wel welk shirt ze voor Jens heeft klaargelegd.
- Oorzaak/gevolg.

Jens ligt op bed en denkt: *Amerikanen ... jeep ... skelter in de schuur ...*

Doordat hij aan de schuur denkt, denkt hij opeens aan iets anders wat in de schuur zit. Waar denkt hij ineens aan? (Via de schuur komt hij op de gedachte aan zijn hamster Wollie, die in de schuur in zijn hok zit. Weer een gevolg is dat Jens dan bedenkt dat hij de hele dag nog niet met Wollie heeft gespeeld.)

- Welke vergelijking staat in de tekst over Jens' hoofd? (*Zijn hoofd lijkt wel een*

ballenbad.) Wat wordt daarmee bedoeld?

- Waarom haalt Jolien het papier (en Wollie) uit de schuur? Waarom doet Jens dat niet zelf?
- Wat voor spelletjes doen ze met de hamster? Heb jij ook een hamster? Wat speel jij met hem?
- Waaraan merk je dat Wollie een nachtdier is?

Vragen bij hoofdstuk 11 *Zeepbellen*

- Wat is de belangrijkste reden dat Jens en Jolien sinaasappelsap bij het ontbijt drinken?
 1. Omdat tante Sandra op hen past.
 2. Omdat het Koningsdag is.
 3. Omdat het zo leuk op tafel staat.
 4. Omdat het lekker is om 's morgens zo'n koud sapje te drinken.
- Wat is er voor aan de optocht?
 1. Drie versierde vrachtwagens
 2. Tractors met in de karren de kleuters
 3. De skelters en fietsen
 4. De burgemeester in een versierde vrachtwagen
- Wat betekent: *ze liggen meteen in een deuk*?
 1. Ze doen zichzelf zeer.
 2. Ze botsen tegen het hek.
 3. Ze vinden het heel moeilijk.
 4. Ze moeten heel erg lachen.
- Hoe heet het dorp waar Jens en Jolien wonen? (Lekdorp.) Waarom denk je dat? (Radio Lekdorp.)
- Wat voor dingen zal de meester moeten doen terwijl hij het programma over Koningsdag verzorgt?
- De zeepbellen worden steeds groter. Aan welke woorden/vergelijkingen kun je dat merken? (Tennisbal, voetbal, strandbal, skippybal.)
- Aan het eind van het hoofdstuk staat dat Jolien in de sloot valt. Stel je eens voor hoe jij dat zou vinden! Wat zou je denken? Hoe zou je je voelen? En ... hoe kom je die sloot weer uit en wat ga je daarna doen?

Vragen bij hoofdstuk 12 en 13 *Alle mensen kijken en Dag koningin*

- Hoe noemt de meester Jolien?
 1. Slootprinses
 2. Krooskoningin

3. Waterprinses
 4. Slookoningin
- Wat haalt Jolien **niet** thuis op?
 1. Een schoenendoos
 2. Een speelgoedhengel
 3. Een kleedje
 4. Briefjes met magneetjes
 - Weet je nog dat je de vorige keer nadacht over wat jij zou voelen en wat jij zou doen als je in de sloot was gevallen? Vergelijk dat eens met Jolien. Wat is het verschil tussen dat wat jij bedacht en hoe het met Jolien echt gaat?
 - Meestal wordt er gezegd: Pietje kan wel tegen een stootje. Maar de meester zegt: 'Jolien kan wel tegen een ...' (slootje) Waarom zegt hij dat zo? Hoe vind jij dat?
 - *Een oudere man blijft bij het tafeltje staan. 'Dat kan ik nou net goed gebruiken', lacht hij.*

Wat bedoelt de man daarmee?

- Wat betekent 'ludiek'? Waarom had Jens het meest ludieke voertuig?
- Waarom zeggen Jens en Jolien 'sorry' tegen elkaar? Zeg jij weleens 'sorry' tegen iemand? Waarvoor?

Taalactiviteiten

- *De klas van Jens en Jolien moet een woordenboek maken over het koningshuis van A tot Z.*

Geef ieder kind een letter. Je kunt de Q en de X overslaan. Heb je meer dan 24 kinderen in de klas, laat sommige letters dan dubbel maken. Of laat alle kinderen in tweetallen aan de letters werken.

Opdracht:

- Schrijf bij je letter iets wat speciaal over onze klas gaat. Bijv. bij de S: Britt is de grote **s**pinnenvanger van onze groep. Als de juf een **s**pin ziet, roept ze meteen Britt erbij om de **s**pin te vangen.
- Of: schrijf bij elke letter iets wat over het boek *Hiephoi, Koningsdag!* gaat.
- Of: schrijf bij elke letter iets over een bepaalde groente- of fruitsoort.
- Of: schrijf bij elke letter een plaatsnaam en vertel iets over die plaats.

Natuurlijk mag erbij getekend en versierd worden!

- *Jolien verzint het woord 'grootzoon', omdat de kleinzoon van buurvrouw Jonker helemaal niet klein is, maar juist groot.*

Opdracht:

Verzin in tweetallen zelf woorden die ook de werkelijke betekenis van het woord weergeven. Bijv. geen 'laptop', maar 'inklapbare computer'.

Schrijf dit woord mooi op een gekleurd stuk papier en teken erbij. Schrijf op de achterkant het oorspronkelijke woord.

Als de kinderen dit moeilijk vinden, kun je ook zelf enkele woorden op het bord schrijven en hierbij de kinderen een ander woord laten bedenken.

Voorbeelden: digibord – bureau – groepsleerkracht – agenda – potlood – gum – portemonnee – telefoon – plakband – nietje – perforator – directeur – conciërge. Het kan ook klassikaal. Je zult versteld staan wat voor originele vondsten er worden gedaan!

- Laat de kinderen een verhaal schrijven. Ze mogen als titel kiezen:

Mijn grootste blunder

De vlaggendief

Help! Joris valt in de sloot!

Als ik koning/koningin was ...

– Vertel en laat zien waarom het Wilhelmus een acrostichon (naamdicht) is. Als je de beginletters onder elkaar zet, komt de naam Willem van Nassouw eruit. Laat de kinderen met hun eigen naam en achternaam een gedicht maken. Het moet een beetje over henzelf gaan.

Rijmen mag, maar is niet verplicht.

– *In Hiephoi, Koningsdag! verzorgt meester Van Zessen de uitzending van Radio Lekdorp op Koningsdag.*

Maak met de klas een radio-uitzending. Verzin met de kinderen een originele naam voor deze lokale radio, bijv. Radio Schoolwijzer. Verdeel samen met de leerlingen wie wat doet. Daarbij kun je denken aan:

Verslag van de aubade (twee kinderen, in samenspraak)

Het zingen van de liederen van de aubade (meerdere kinderen; eventueel zelf een lied laten maken over de eigen school, dat ook bij de aubade gezongen kan worden)

Verslag van de fiets-/skelterwedstrijd plus uitreiking van de prijzen (twee kinderen)

Verslag van de show van de bellenkunstenaar (twee kinderen)

Verslag van de kledjesmarkt (verslaggever en meerdere kinderen; verslaggever vraagt beurtelings aan hen wat ze doen en/of verkopen)

Toespraak van de burgemeester (samen met organisator van het feest; kunnen dus twee kinderen zijn)

In tweetallen of groepen wordt dit uitgewerkt. Na afloop alles aan elkaar laten horen.

Rekenen

- *Jens wil een legerpak kopen voor € 24,95.*

Laat de leerlingen een lijst met klusjes maken met daarachter hoeveel geld ze ermee verdienen.

Minstens vier verschillende klussen, maximaal tien.

Zo grappig mogelijke klussen.

Ieder kind mag meerdere lijstjes maken.

Laat de kinderen de lijstjes met elkaar ruilen en bij elkaar controleren of de optelsommen kloppen.

Laat de leukste lijstjes voorlezen en schrijf deze op het (digi)bord.

Als € 24,95 te moeilijk is, rond het bedrag dan af en maak er € 25 van.

- *Jens is bijna even lang als zijn moeder. Jolien moet haar hoofd in haar nek leggen om de grote jongen aan te kijken.*

Zoek een les in het rekenboek over lengtematen.

Of :

Laat de kinderen elkaars lengte bepalen (met gebruik van hun eigen linialen en/of linialen van één meter en/of touwen van één meter en/of meetlinten). Schrijf de maten op en geef iedereen deze lijst. Deel ruitjespapier uit en laat de leerlingen een staafdiagram maken waaruit in één oogopslag te lezen is wie de kortste/langste kinderen zijn.

Verzin evt. een lengte voor Jens en Jolien en Robin en teken die ook in het staafdiagram in.

Handvaardigheid/tekenen

- Net als Jolien en Marieke: **bloemen maken van crêpepapier** (voor handige kinderen):

Gebruik repen van ongeveer acht centimeter breedte en repen van zes of zeven centimeter voor de binnenkelk. In de rondte rimpelen (goed vasthouden!), stevig plakband om het uiteinde draaien. Evt. de bloem nog verder versieren met uitgeknipte rondjes en reepjes.

- **Slingers maken:**

De alom bekende slingers:

- Van crêpepapier lange repen in elkaar draaien.
- Van papierstroken rondjes als achtjes in elkaar laten plakken.

Maar veel leuker:

- Leg allerlei soorten papier neer en laat de kinderen zelf een zo mooi mogelijke slinger verzinnen en maken. Lengte: zo hoog als het raam is, zodat er per kind één of meer slingers naast elkaar kunnen hangen. Dan krijg je een vlaggenslinger die heel specifiek bij je eigen klas hoort.
- Een vlaggetjesslinger met de hele klas maken. Hierbij kun je een lijst met vlaggen van andere landen op het digibord zetten en de leerlingen zelf een bestaande vlag laten kiezen en deze na laten maken. Of de leerlingen een vlag laten ontwerpen die bij henzelf past (bijv. Peter houdt van voetballen, op zijn vlag plakt hij een voetbal en een doel). Dan krijg je een vlag die heel specifiek bij je eigen klas hoort.
- Papier in de vorm van een vlag of rechthoekje aan de kinderen geven. Hen een tekening laten maken of foto's erop laten plakken van personen van de koninklijke familie en laten versieren.

- Net als in het boek:

Je fiets of skelter versieren. (Een prijs is daarbij natuurlijk wel erg leuk!)

- Of:

Laat de kinderen zichzelf versieren. Onderwerp kan zijn: maak van jezelf en de ander een prins of prinses. Als dit in sommige klassen te kinderachtig is, dan kun je ook gewoon de opdracht geven: Maak jezelf zo mooi mogelijk.

Elkaar helpen mag, is zelfs vaak noodzakelijk!

Materialen: allerlei soorten papier, plakband, touw.

Denk ook eens aan versieren met alleen krantenpapier. Dat lijkt misschien minder, maar kan in de praktijk ontzettend leuk worden.

Natuurlijk gaat de klas na afloop met elkaar op de foto!

Ook kan je er een wedstrijd van maken door bijvoorbeeld enkele mensen (direc-

teur? conciërge? hulpmoeder?) te laten jureren en de mooist versierde kinderen te laten uitkiezen.

- In *Hiephoi, Koningsdag!* wordt bij een 'weetje' onder aan de pagina verteld dat het eenmaal per jaar Prinsjesdag is. Je kunt de kinderen vertellen dat de dames dan met de mooiste hoeden verschijnen. Evt. er een paar foto's of filmpje van laten zien.

Opdracht: verzin en **maak zelf een zo mooi mogelijke hoed**.

Geef elk kind als basis een brede reep die je om het hoofd van het kind doet en met een nietje op lengte maakt. Verder allerlei soorten papier, veertjes enz. gereed leggen, zodat de kinderen hun fantasie kunnen gebruiken. Als ieder zijn/haar hoed af heeft: een hoedjesparade door de klas of door de hele school. Succes verzekerd! (Mijn groep 6 – en daarbij zeker ook de jongens! – vond het grandioos!)

Alternatief idee: je kunt ook een hoed/pet laten maken die de kinderen daadwerkelijk op Koningsdag willen dragen. Dan vooral oranje, rood, wit en blauw papier gereed leggen.

- Als je liever een hoed wilt maken die de kinderen niet zelf gaan dragen, dan kun je ook papier-maché om een ballon laten plakken (zie internet). Goed op laten drogen en daarna verven of versieren. Alle hoeden naast elkaar op de kast vormen een prachtige feesthoedenwinkel!
- Tekening met kleurpotlood of viltstift. Onderwerp: **balkonscène op Prinsjesdag**. (Foto's laten zien.)
- Schilderij met verf laten maken. Onderwerp: **staatsieportret** van de koning en/of koningin. (Van tevoren wat voorbeelden laten zien. Zodra de kinderen aan het werk gaan deze voorbeelden weghalen.)

Bewegingsonderwijs

Jens en Jolien organiseren een mud race.

Een modderbaan is waarschijnlijk wat moeilijk om te organiseren.

In plaats daarvan zou je eventueel een estafettebaan met hindernissen kunnen maken in de gymzaal.

Hierbij kun je de kinderen ook over een bepaalde afstand laten tijgeren.

Muzikale vorming

- Leer het Wilhelmus aan. Als de groep het al kent, dan ook het zesde couplet, 'Mijn Schild ende Betrouwen'.
- Leer vaderlandse liedjes aan. Als er een plaatselijke aubade is, kijk dan van tevoren wat er gezongen zal worden en leer deze liedjes aan. Vaak heeft elke plaats een speciaal lied dat op deze dag in dit dorp gezongen wordt.

Algemeen bekend zijn:

'Gelukkig is het land dat God de Heer' beschermt'

'In een blauw geruite kiel'

'Heb je van de Zilveren Vloot wel gehoord'

'Ik hou van Holland, 't landje aan de Zuiderzee'

'In naam van Oranje doe open de poort'

Sociaalemotionele opvoeding

- *Jolien en Marieke schrijven veel complimenten op stroken papier en stoppen deze in een doos. Ze geven op Koningsdag een willekeurig compliment aan mensen die hiervoor betalen.*

Opdracht:

Ieder kind trekt een naam uit alle namen van de klas en schrijft op de achterkant van het briefje een compliment voor deze persoon.

Je kunt de complimenten gewoon uitdelen en door de betreffende personen laten lezen.

Je kunt ook het compliment hardop voorlezen en de kinderen laten raden voor wie het bedoeld is.

- *Jens en Jolien maken verschillende blunders in Hiephoi, Koningsdag!*

Bijvoorbeeld:

Jolien laat haar kettingslot door Marieke uitproberen. Met als gevolg dat ze niet meer los kan komen.

Jens kruipt per ongeluk naar de zijkant als hij onder het zeil door kruipt.

Klassengesprek:

Wat is een **blunder**?

Hoe zou Jens denken over zijn blunder? Hoe voelt hij zich als hij merkt dat hij aan de verkeerde kant van het zeil uitkomt? En hoe zou Jolien dit vinden? Of de meester?

Idem wat betreft de blunders van Jolien.

Vertel daarna over een blunder van jezelf. (Bijvoorbeeld: Mijn tas zat tjokvol en kon niet meer dicht. Ineens rolde mijn wekker eruit, bleef midden op straat liggen en toen ging ook nog eens het alarm af. Ik schaamde me wild en wist niet hoe gauw ik dat ding op moest rapen en het alarm uitzetten. Vervolgens aan de klas vragen: Hoe vinden jullie dit? Was het erg wat er gebeurde? Deed ik iets verkeerd waarover ik me moest schamen?)

Daarna mogen de kinderen over hun blunders vertellen:

Maak jij ook weleens blunders? Vertel er eens over.

Is het erg als je een blunder maakt? Waarom niet?

Misschien in sommige gevallen wel. Laat de kinderen voorbeelden geven.

Waarom wel?

Laat een kind een van zijn blunders vertellen en laat de anderen daarna zeggen hoe zij erover denken.

Probeer ietwat te sturen: een blunder is vaak vooral erg voor de persoon zelf. Je schaamt je en hoopt dat niemand het heeft gezien. Maar meestal wordt het door anderen helemaal niet zo erg gevonden!

Wereldoriëntatie

– **Het koningshuis centraal**

Verzamel fotoboeken en tijdschriften over de koninklijke familie. Knip foto's van koning Willem-Alexander, koningin Máxima en de drie prinsessen uit en plak ze op een groot vel papier.

Maak een soort stamboom. Plak een foto van prinses Beatrix erboven en daarboven een van koningin Juliana. Een stippellijn naar boven, en dan nog een fotokopie van het hoofd van Willem van Oranje maakt het helemaal af.

– **Eenvoudige basisles over de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding**

Laat kinderen vertellen wat ze erover weten. Nodig iemand (opa, oma?) uit die de oorlog en de bevrijding zelf heeft meegemaakt.

In groep 3, 4 en 5 kun je heel summier praten over:

Oorlog en vrede

De Duitsers die in 1940 ons land binnenvielen en de baas werden

Nederlandse mannen moesten soldaat worden of werken in Duitsland

Joden (en nog andere bevolkingsgroepen) werden vervolgd en gedood in concentratiekampen

Het verzet en onderduiken

De Hongerwinter

De bevrijding

Het handigste is het om zo'n basisles te geven aan de hand van foto's en met informatie van iemand die de oorlog heeft meegemaakt. Persoonlijke verhalen spreken kinderen – zeker van deze leeftijd – het meest aan.

– **Les over afval sorteren**

Jens en Jolien halen lege flessen op. De statiegeldflessen brengen ze naar de flessenautomaat in de winkel. Alle andere flessen en potten gooien ze in de glasbak.

Zorg voor een vuilniszak vol met allerlei soorten afval.

Denk aan: statiegeldflessen, potten of flessen zonder statiegeld, plastic flessen, plastic bakjes, aluminium bakjes, een kapot kledingstuk, oude kranten en folders, medicijnen, blik met restje verf, groenteafval, allerlei restafval.

Besprek met de kinderen waar het afval moet: oud papier of plastic afval of glasbak of glasautomaat in de winkel of kledingcontainer of restafval of chemisch afval.

Geef daarna elk groepje een vuilniszak met allerlei soorten afval om te sorteren.

Laat hen het afval leggen op van tevoren gemaakte stukken karton waarop de soort afval staat geschreven.

Voor jongere kinderen de soorten afval beperken tot bijv. oud papier, kleding, groenafval en restafval.

Na afloop de resultaten met de klas bespreken.

Godsdienstige opvoeding

Wanneer Jens in bed kruipt, kijkt Jolien snel naar papa's gezicht. Zou papa het gek vinden dat Jens voor dat pak heeft gebeden? Mag dat wel?

Dit is een mooie aanleiding om een klassengesprek over het onderwerp 'bidden' te houden.

Enkele vragen daarbij kunnen zijn:

- Wat is bidden?
- Tot Wie bidden we?
- Wanneer bidden we op school? Bid jij thuis ook? Wanneer?
- Hoe bid je? (Denk aan: eerbiedig, handen gevouwen en ogen dicht, soms op de knieën.)
- Waarvoor bidden we?
- Wat is danken? Waarvoor kunnen we danken?
- De Heere God belooft in Zijn Woord dat Hij ons hoort als wij bidden. Een mooie geschiedenis om hierbij te vertellen is de gelijkenis van de vriend in de nacht (Lukas 5:11 en verder).
- Geeft God altijd waar wij om vragen? Geef zo mogelijk een voorbeeld uit je eigen leven. Laat daarna de kinderen ook hierover vertellen.
- Waarom geeft God niet altijd waar wij precies om vragen?
- God weet wat het beste voor ons is. Hij kan ons iets onthouden omdat het niet goed voor ons is. Soms is het ook de tijd nog niet om te ontvangen, maar geeft God dit later wel.
- Ziekte en dood zijn nooit Gods wil geweest. Door de zonde zijn deze dingen gekomen en zijn deze nog steeds duidelijk aanwezig.

Wij mogen op God vertrouwen. Hij geeft geen steen voor brood (Lukas 11:11).

- Laat de kinderen ook zien dat God alles aan ons gaf, zelfs Zijn eigen Zoon. 'Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?' (Rom. 8:32)
 - Al begrijpen wij Gods weg vaak niet, wij mogen Hem vertrouwen.
- Het is ook goed om er met de kinderen over te praten dat we voorbede mogen doen. In de Bijbel staat dat we speciaal mogen bidden voor alle mensen, *voor koningen* en allen die in hoogheid zijn (1 Tim. 2:2).

Leuke sites

www.koninklijkhuis.nl Voor actueel nieuws en foto's van de koninklijke familie.

<https://www.youtube.com/user/koninklijkhuis> Leuke filmpjes over Prinsjesdag, fotosessies koninklijke familie

www.uitzendinggemist.nl/blauwbloed Actueel nieuws en filmpjes

<https://www.internetwijzer-bao.nl/pagina/koningsdag> Digibordlessen, werkbladen, kleurplaten, spelletjes, etc.

www.schoolbordportaal.nl Zoeken op 'koningshuis'.

